СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIV. Ч. 98. Ню Йорк і Джерзі Сити, субота, 18. травня 1946. No. 98. New York and Jersey City, Saturday, May 18, 1946. Vol. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

УРЯД ГОТОВИЙ ПЕРЕБРАТИ ВУГІЛЬНІ МАЙНИ І ЗАЛІЗНИЦІ

Президент Труман надіється, що в останній хвилині станеться ще щось таке, що не заставить уряд перебирати під свій заряд копальні твердого вугілля і залізниці. Та наразі так є, що майнерська юнія та власники вугільних копалень відкинули пропозицію президента піддати спір рішенню мирового суду. Теж перерв но переговори між залізничими компаніями і машиністами та кондукторами в справі підвишки платень. Супроти цього уряд готується на найгірше, себто на те, щоби перебрати під свій заряд ще й залізниці, якщо вибухне страйк залізничників, заповіджений на суботу.

ЛИСТ ЗІ ЛЬВОВА.

До нашої редакції переслано нам листа, одержаного зі Львова. На поштовій печатці видніє напис „Львів — СССР — Львов". З адреси довідуємося, що давніша вулиця Потоцкого називається тепер „Пушкинська". В листі тільки вісти про чисто родинні справи з додатком „Дякуйте Богови, що я жию".

В УКРАЇНІ ПОСУХА.

Члени УНРРА, що діяли в Україні, а тепер перебувають в Москві, заявили, що жнива в Україні готові недописати через посуху. Іде голвно про озимину, що становить звичайно 30% усього збіжевого збору. У найкращому разі, кажуть вони, жнива можуть випасти на 75% у порівнання з нормальними часами.

НЕ БІЙТЕСЯ!

„Громадський Голос" питає, чи є „в нас віра в „ядро живее" того народу, з якого ми вийшли і який в минулій війні дізнав на собі такої катастрофи?". І неначе у відповідь цитує Франкові слова: „Не бійтеся! В крівавих хвиль навалі не згине думка, правда і добро, лиш краще, ширше розів'ється далі. Не бійтеся! Не людскости ядро та буря зломить, а суху лушпину — ядро-ж живее розростесь без впину".

Чудові й правдиві слова! І справді, кріваві хвилі сучасної навали ломлють суху лушпину і на українському ґрунті. Тому і не диво, що бачимо і серед нас типи, що „орієнтуються на нарід" — як вони постійно голосять — а рівночасно покланяються Сталінови, або принаймні мовчанкою з б у в а ю т ь кремлінські злочини над Україною і українським народом. Певно, що українский нарід підніметься і житиме, але ніколи завдяки „сухим лушпинам", включно з тими, що є в „Громадськім Голосі".

ХВАЛИТЬ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ.

В офіційнім звіті з дебат в канадійськім сенаті, ч. 21 з 8. травня 1946, поміщено довшу промову сенатора Т. А. Крірера, виголошену в дискусії над проєктом поправок до іміграційного закону в такому змислі, щоби допустити більше число нових імігрантів до Канади. В дискусії ішло теж про те, яких імігрантів допустити і з яких країв. Сенатор Крірер заявив, що „деякі з найкращих імігрантів, що осіли в західній Канаді, були знані як українці". Далі згадав, що ті імігранти причинились дуже багато до розвитку цеї частини краю, хоч осідали на найбіднішій землі й без ніякого капіталу, мешкаючи у початках у глиняних домах, де варили в глиняних печах. А тепер, на тих преріях, казав сенатор, прекрасні фарми, гарні доми і стодоли, добрі дороги і те все, що характеризує добрі громади. Старі українські імігранти, казав сенатор, прибули майже без цента і в баранячих кожухах, а тепер їхні діти знамениті бизнесмени, професіоналісти, що беруть участь в життю громадськім, є по леґіслятурах і т. п. А українці як група, казав сенатор, причинились багато до культурного розвою не тільки своїх громад, але й цілого краю. Сенатор ще згадав за український пікнік в Етельберті, який зробив на нього незвичайне враження своєю культурністю. Такий нарід, казав сенатор, це придбання для краю. Таких людей вартує і тепер впустити до Канади.

ТАК БУЛО ЗА ЦІСАРА, А ЯК ТЕПЕР?

Большевицькі У. Щ. Вісти пишуть, що одержали журнал „Радянський Львів" за грудень 1945 року. В ньому пише Петро Козланюк про „злиденне життя галицьких селян за австрійських часів", а Володимир Огоновський про „цісарсько-шляхецькі вибори". Крім нього розказує там ще Петро Вершигора „про жахливу роботу українсько-німецьких націоналістів".

Як бачимо з цього, то журнал пробує про все розказувати, а тільки не про мордування українського люду в Советах...

ПРІРВА МІЖ СОВЄТАМИ І ЗАХОДОМ ЩОРАЗ ШИРША

Наради міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг закінчились у Парижі серед гнітучої атмосфери і невдоволення з цілковитого неуспіху. Продовження тих нарад мало би зачатись 15. червня. Поганої атмосфери не поправило і те шампанське вино, яким здоровили себе по нарадах учасники конференції, бо загальне переконання є таке, що наради виявили, що поширюється щораз більше прірва між Совєтським Союзом і західніми демократіями. Секретар стейту Бирнс заявив, що він не тратить надії, що все це направиться, рахуючи на те, що Сталін змінить своє становище.

„НОВИЙ" УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬКЛЬОР.

Старий Філярет Колесса, що має жити у Львові, пише, як це передають совєтські джерела, про „Відгомін вітчизняної війни в українському фолькльорі". А це знагоди видання у Львові книжечки на 64 сторін п. н. „Фолькльор вітчизняної війни". Там мають бути зібрані вислови „с е л я н с ь к о ї вдячности" „для батька Сталіна" і „гарячий привіт червоній армії", а теж заповідь смерти гітлерівцям і оспівання Сидіра Ковпака, „славного команданта українських партизанів". Знов „інші пісні сповнені радістю возз'єднання З а х і д н о ї України з Радянською Україною". Українські новітні народні пісні, пише Колесса, починають „струшувати з себе сум і фаталізм". Стаття кінчиться „ідейним підкладом" нового фолькльору, до якого зараховується „вдячність для батька нашої Вітчизни, організатора її оборони, знаменитого вождя, генераліссімуса Перемоги — Йосифа Віссаріоновича Сталіна".

І ТУТ СТАЛІН.

Київська „Радянська Україна" пишучи про новий пятирічний плян каже, що Україна піде „сталінським шляхом індустріялізації" і буде розвивати чорну металюрґію, вугільну промисловість, транспорт, енергетику і нафтову промисловість.

З великих слів великої сили впадає в очі той блоф, який друкує „Правда Украйин", заповідаючи, що в 1950 році „Україна дасть вугілля більше ніж його добували в 1940 році Канада, Австралія, Нова Зеляндія, Південно-Африканський Союз, Британська Індія, Мексико, Бразилія, Чіле, Еспанія, Норвеґія та Швеція разом взяті, і майже половину тієї кількости, видобувалось в Англії в 1945 році". В такому самому змислі пишеться далі й про чавун (залізо), сталь, електричну енергію і т. п.

СИН ДРАГОМАНОВА.

Світозір Драгоманів, син Михайла Драгоманова, має перебувати на скитальщині. Передше був в Україні й працював під совєтською владою як науковець.

ВОЯЦЬКИЙ АЛЬМАНАХ.

Заходом канадійського двотижневика „Будучність Нації" видано „Альманах канадійських українських вояків".

СОВЄТИ ПРОТИ СКИТАЛЬЦІВ.

Шість тижнів нарад Комітету Об'єднаних Держав для скитальчих справ не дають ніякого позитивного висліду тільки через перешкоди, які ставлять праці Комітету представники СССР. З Лондону звідомляють, що на останніх нарадах Комітету совєтський представник, ген. П. Ратов, заявив виразно, що його уряд не буде держати свого представника в такому міжнародному тілі, що буде опікуватись скитальцями, аж переведеться точний спис усіх скитальців. Совєти хочуть точно знати, які то особи зараховуються до скитальців чи дисплясованих осіб. При голосованню виявилось, що було 12 голосів проти переведення такого перепису серед скитальців, а 6 за списом. Злучені Держави і Британія були проти російського домагання. Іде тут, як пишуть кореспонденти, про дві інтерпретації: Совєти вважають назагал усіх скитальців „квізлінгами" і „зрадниками", а британійці розрізняють між тими, що дійсно помагали ворогови у війні й тими, що тільки є проти совєтського режиму із ним не годяться. А тих останніх Совєти зараховують теж до „зрадників" і „квізлінгів". До згоди дійшло в Комітеті тільки щодо одного, а саме, що нова організація для опіки над скитальцями не буде залежна від Об'єднаних Держав, а буде цілком самостійною установою. А і до цеї згоди дійшло тільки тому, що Злучені Держави взяли сторону Совєтів і пішли проти британійської пропозиції, що була за те, щоби та організація підлягала Економічній і Соціяльній Раді Об'єднаних Держав.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Пригадка Відділам У. Н. Союзу

Отсю пригадку, звернену до Відділів Українського Народного Союзу, містимо ради самої справи, як і тому, що проситься нас це зробити ще й один з найдіяльніших відділових секретарів, пересилаючи короткий звіт з своєї грошевої збірки на покриття коштів спровадження українських сиріт з Европи до Америки.

Отже так є, що усі відділи У. Н. Союзу дістали відозви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в справі „Великодної кампанії на поміч скитальцям". Разом з ними дістали теж і збіркові листи. Тому не будемо повторяти цього, що там написане. Тільки зазначимо, що всі ми добре знаємо, що допомогова акція нашого Комітету вимагає великих фондів, якщо маємо вивязатись з наших завдань хоч частинно. Бо-ж уже саме спровадження українських сиріт, яке ми задумали, потягає за собою великі кошти. А деж фонди на інші допомоги, на іншу акцію?

Тому нема що багато говорити, радити чи мітінґувати. Тут треба нам жертвувати! Так щедро, як щедро жертвують нині люди по всій Америці. Так, як жертвують усі етнічні ґрупи в цьому краю.

Союзовці повинні такі речі розуміти краще інших. І так, як вони давніше в таких випадках не отягались, а спішили з жертвами, так треба і тепер робити. Тільки хіба з таким винятком, що тепер треба жертвувати більше ніж бувало. Памятаймо на те!

Совєтські журналісти до американських жидів

Нюйорське „Новоє Русскоє Слово" з 10. травня б. р. помістило дуже цікавий звіт з вечері американсько - біробіджанського комітету, влаштованої в готелі Комодор в честь прибувших до Америки славних совєтських журналістів і письменників: Іллі Еренбурґа та К. Сімонова. На вечері було понад 1,000 американців російського походження, головно жидівської національности чи віри. Згадуючи за промову Сімонова, автора повісти „Дні й Ночі", що її сфільмовано, кореспондент пише, що Сімонов говорив просто й тактовно. Говорив про приятелів, згадуючи за приповідку: Лихий друг як та тінь, у соняшний день він з вами, а в хмарний, його не побачиш. Казав, що він по національности росіянин і знає, що ті, до котрих він говорить, здебільша по національности — жиди. Казав, що гордий тим, що від малого дружив з жидами і додав, що в жилах його сина тече російська і жидівська кров. Згадав ще й за те, що він своєю груддю охороняв обидва народи. Далі зазначив, що в тій війні самі глибокі слова про російську землю і російський нарід сказав жид Ілля Еренбурґ. Розповідаючи про Майданек, який оглядав власними очима, заявив, що за такі звірства фашисти не повинні нігде спокійно жити. На закінчення прочитав ще кілька стрічок з свого воєнного вірша „Убий його", а це: „Так убий же хоть одного! Так убий же його якнайскорше! Скільки разів його побачиш, стільки разів убий його". Цю промову, пише кореспондент, публика приняла з великим захопленням. Та такого не можна сказати про промову Іллі Еренбурґа, хоч його на початку привитано громовою овацією. Еренбурґ, пише кореспондент, вилляв повно зимної води на голови американських жидів. Він сказав, що радий, що бачить так багато присутних жидів, здорових і багато одягнутих. Але заявив Еренбурґ: „Я хочу, щоби ви знали, чому ви живі і живі ваші діти. За те маєте подякувати червоній армії". Добре, що даєте гроші, казав Еренбурґ жидам, але давайте це скромніше, бо ті, яких ратуєте, кров свою віддавали, а „ви своїми жертвами віддаєте тільки довг за вратування свого життя". Тому, казав Еренбурґ, „не можна на одній сторінці записувати доляри, а на другій кров". До цього кореспондент додає, від себе, що Еренбурґ мабуть забув, що американські жиди теж віддавали своїх синів на війну, а не тільки давали доляри. Еренбурґ далі заявив, що не хоче говорити приємні речі, а буде говорити „як старий жид, що любить говорити правду". Казав, що тисячліттями жиди дякували Богови, що їх вивів з єгипетського ярма. Та скільки тисячліть, казав Еренбурґ, прийдеться жидам дякувати червоній армії за те, що їх спасла? А як хочете ще вратувати останних жидів, казав Еренбурґ, то „ратуйте їх не тільки чеками, але боротьбою з фашизмом". А Совєтським Союзом казав Еренбурґ, не турбуйтесь, бо „він сам себе вратував і далі вратує себе", а „ви себе ратуйте і культуру". А як є такі між жидами, казав Еренбурґ, що в якийнебудь спосіб осуджують Совєтський Союз то „вони погані американці, погані жиди і просто погані люди". Жидівського питання в СССР нема, казав Еренбурґ, як і нема антисемітизму, хіба „може денебудь в Україні". Як би я був віруючим жидом казав Еренбурґ, я сказав би рабінам: „Прокленіть у всіх синагогах тих жидів, котрі сміють осуджувати Совєтський Союз". При кінці сказав ще „комплімент" і вбік Америки, пише кореспондент. Казав, що „Америку вратував океан".

До цього додамо що крім згаданих совєтських публіцистів прибув до Америки ще й третій журналіст, яким є ґенерал Михаїл Галактіонов. З них найвизначніший Ілля Еренбурґ, що дістав сталінську премію в сумі 100,000 карбованців за свою новелю „Упадок Парижа". Комуністична пропаганда представляє його символом совєтського спротиву в війні. Він має орден Леніна та взагалі найбільші совєтські нагороди. Сімонов став славним через свої оповідання про бойовий Сталінґрад. У війні був фронтовиком і кореспондентом. Знов ґен. Ґалактіонов є одним з редакторів московської „Правди", в якій пише головно на воєнні теми.

ДЕЛЕҐАТИ НА ТРЕТІЙ КОНҐРЕС!

Є запевнені кімнати на нічліг для всіх досі зголошених делеґатів і гостей, що прибудуть на Третій Конґрес Американських Українців, що відбудеться у Вашинґтоні, в днях 31. травня і 1. червня 1946. Хто ще не замовив, треба негайно зголоситись на таку адресу: Bohdan Katamay, Secretary U. C. C., 817 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa. Треба подати на кілько осіб і чи на один день, чи на два. Більшість кімнат є на дві чи три особи. Тому проситься подати, з ким хто хоче разом мешкати. Ціна від 3.50 до 4.50 долярів на добу від особи. Теж проситься негайно надіслати зголошення від тих товариств, що рішились висилати делеґатів, а ще не зголосились. Повновласти для делеґатів будуть вислані ще цього тижня.

ВИДАЛИ АЖ ПЯТЬСОТ ЧИСЕЛ!

Совєтська пропаґанда розголошує, що у Львові зачала виходити студентська ґазета „Радянський студент". Друкується її — аж у 500 примірниках! Не сказано теж, у якій мові. А тепер у Львові повно студентів з Московщини, Сибіру, Туркестану і т. п., про що писали вже і самі совєтські ґазети.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".